

Dan nominirancev – nagrada Zofke Kveder

Četrtek, 9. april 2026, ob 17. uri

Slovenski gledališki inštitut (SLOGI), Ljubljana

Teden slovenske drame se skrbno posveča tudi razvoju in krepitvi zavesti o ustvarjalnosti mladih avtoric in avtorjev, med drugim z dogodkom, ki ponuja priložnost za poglobljeno seznanjanje z nominiranimi besedili za mladega dramatika oziroma mlado dramatičarko (v kategoriji do tridesetega leta starosti). Nagrada, za katero se potegujejo, je bila lani preimenovana v nagrado Zofke Kveder – po eni najvidnejših osebnosti slovenske in srednjeevropske književnosti, ki je večino svojih dramskih besedil ustvarila pred tridesetim letom starosti.

PREŠERNOVOGLEDALIŠČE

sl( )gi SLOVENSKI
GLEDALIŠKI
INŠTITUT

Nominirana besedila za nagrado Zofke Kveder za mladega dramatika oziroma mlado dramatičarko 2026 (po abecednem redu):

Maruša Freya Voglar:
Fižol cveti pozimi

Samo Podkrajšek:
Pasja procesija

Iva Š. Slosar:
*Prvič so demokracijo izumili na agori, drugič pa
v gasilskem domu*

Na dogodku bodo v režiji Gabrijela Lazića
in dramaturgiji Nastje Uršule Virk bralno
uprizorjena nominirana besedila.

Bralne uprizoritve besedil v interpretaciji Filipa
Mramorja, Vesne Pernarčič, Kaje Petrovič,
Blaža Setnikarja in Boruta Veselka bodo uvedli
dramaturški razmisleki Lole Kragelj, Nane Novak
in Petre Jerina, študentk dramaturgije na UL
AGRFT, ki so nastali pod mentorskim vodstvom
prof. dr. Tomaža Toporišiča.

Pogovor z nominirankama in nominirancem
bosta vodili teatrologinja in kustosinja Ana
Perne ter študentka dramaturgije Petra Jerina.

Dogodek poteka v organizaciji Prešernovega
gledališča Kranj, Akademije za gledališče, radio,
film in televizijo UL ter Slovenskega gledališkega
inštituta.

Programski list Dneva nominirancev –
nagrada Zofke Kveder 2026

Uredila: Ana Perne (Slovenski gledališki
inštitut) in Tomaž Toporišič (Akademija za
gledališče, radio, film in televizijo UL)

Lektura: Martin Vrtačnik

Oblikovanje: Grupa EE

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE

5
6 Teden slovenske
drame The Week of
Slovenian
Drama

 AGRFT | 80!

sl( )gi SLOVENSKI
GLEDALIŠKI
INŠTITUT

Iva Š. Slosar:

Prvič so demokracijo izumili na agori, drugič pa v gasilskem domu

Režija
Gabrijel Lazić

Dramaturgija
Nastja Uršula Virk

Zasedba
Moški 1, Samorog – Borut Veselko
Moški 2, Ninja, Čarovnica – Kaja Petrovič
Moški 3, Duhovnik, Medicinska sestra – Vesna Pernarčič
Moški 4, Sine, Vojak – Filip Mramor
Moški 5, Indijanec – Blaž Setnikar

Sredi priprav na pustno rajanje postane vaški gasilski dom Fitnes center Ahiles. Podjetniški prevzem je sprožilni moment aktivacije. Vaščani se spominjajo najljubših skupnostnih doživetij, štejejo argumente in glasove in izbirajo strategije odpora. Lahko našemljeni glas ljudstva premaga okravateno in z beljakovinskimi napitki naphano privatno iniciativo? S pustom, ki je vmes spremenil spol, bodo res zgorele vse krivice, vendar tudi –

So pustne šeme možne revolucije?

Komedija *Prvič so demokracijo izumili na agori, drugič pa v gasilskem domu* avtorice Ive Š. Slosar družbeno problematiko poseganja javnega interesa v vaško skupnost uteleša v glavnem liku zgodbe, skupini primorskih šem. Ko jim je gasilski dom skupaj s ključnim elementom lutke Pusta, ki predstavlja falus, odvzet, da bo stavba postala fitnes, se njihovo pustno rajanje kar naenkrat spremeni v boj za prostor, ki za prebivalce predstavlja središče druženja in obeleževanja raznoraznih slavnostnih dogodkov ter hrani mnogo skupnih spominov in nostalgije. Čas je, da šeme demokratično stopijo skupaj in si gasilski dom priborijo nazaj. Na individualizem pa lahko kar pozabijo, če si želijo uspešnega upora proti

ker s fitnes napravami pač ni mogoče gasiti – gasilski dom. Komedija *Prvič so demokracijo izumili na agori, drugič pa v gasilskem domu* brez uporabe sociološkega besednjaka govori o izjemno pereči družbeni problematiki – prilaščanju javnega interesa, javnega dobra in skupnostnih prostorov. Če ni več skupnega in javnega, če ni več ljudstva, tudi demokracije več ni, še zavesti o njej in potrebe po njej ne. Komedija izvrstno prepleta grštvo (ki je izumilo demokracijo, komedijo in izklesana telesa, kot jih proizvaja fitnes) s slovenskim ruralnim ambientom, s primorskim dialektom, temperamentom in komedijskim talentom. Satirske igre srečajo aristofanske komične poduke o koristih ljudske skupščine. Vsesplošna karnevalizacija pa ne zamegli dejstva, da slovensko podeželje ne ostaja samo brez gasilskih domov, temveč brez poš, bank, bankomatov, trgovin, javnega prevoza in (zato) tudi brez sprejemno-registracijskih centrov za migrante.

(*Obrazložitev žirije*)

njihovo tragično izgubo in jih razume. Kljub občutku lahkotnosti in satiričnosti besedilo ostro kritizira poseganje višje oblasti v manjše skupine, ki postopoma ostajajo brez ključne infrastrukture – gasilskih domov, poš, trgovin ipd. – in so vse bolj prepuščene same sebi.

Na samem zaključku motiv *deus ex machina* opozarja na paradoks požarne varnosti: gasilski dom kljub požrtvovalnosti šem pogori do tal, hkrati pa ogenj predstavlja simbol revolucije.

Petra Jerina

Poročilo strokovne žirije za nagradi Slavka Gruma in Zofke Kveder na 56. Tednu slovenske drame

Na letošnji razpis za nagrado Slavka Gruma je prispelo devetintrideset dramskih besedil, k temu pa sta se pridružili še dve besedili, nominirani že na lanskem Tednu slovenske drame. Za eno izmed besedil je žirija presodila, da je starejše od treh let – merjeno od praižvedbe, prve objave ali prve prijave na Teden slovenske drame –, zato ga ni uvrstila med letošnje nominirance. Približno četrtina obravnavanih besedil je bila že uprizorjena v slovenskem gledališkem prostoru, kar lahko razumemo kot spodbuden pokazatelj živosti sodobne dramatike. Manjši delež uprizorjenih ali prijavljenih del je nastal v okviru snovalnega gledališča, s čimer se ponovno potrjuje specifičen položaj dramskega besedila kot presečišča med literaturo, drugimi umetnostmi in gledališčem. Med nominirana besedila je žirija uvrstila tri že uprizorjena besedila in dve besedili, ki na svojo uprizoritev še čakata. Opazen je razmeroma visok delež komedijskih besedil. Čeprav še ne gre za količinski presežek, večina komedij dosega visoko kakovostno raven. Med nominiranimi besedili tako najdemo sodobno pisano in uprizoritveno preiščeno »ljudsko igro«, karnevalsko komedijo z aristofanovskim pridihom, elemente absurdne komike pa zaznamo tudi v besedilih, ki se zvrstno opredeljujejo kot drame. Precej besedil na dobesedni ravni preizprašuje možnosti angažmaja in upora v sistemu, ki kritiko amortizira in nevtralizira. Nekatera izhajajo iz univerzalnega oziroma globalnega okvira ter razvijajo konceptualne in idejne rešitve, ki so lahko prav zaradi svoje teoretske narave radikalne. Druga besedila konkretni, lokalno specifični problematiki podeljujejo univerzalen pomen: pretresajo, ponujajo malo upanja, a hkrati odpirajo vsaj prostor prepotrebne poguma. Prav lokalizacija dramskih fabul se kaže kot ena izrazitejših značilnosti letošnjega nabora. Če se je dolgo zdelo, da sodobna slovenska dramatika – zlasti v primerjavi z britansko preteklih desetletij – redkeje izhaja iz specifičnosti lastnega okolja, še posebej manjših skupnosti ter ruralnih ali primestnih prostorov, je letos veliko besedil umeščenih prav v takšne ambiente. V najboljših primerih ožji fokus približa tematiko in like ter s tem poveča njihovo psihološko globino in recepcijsko dovzetnost. K prepričljivosti dramskih svetov pogosto prispevajo tudi preiščene dialektalne in pogovorne jezikovne izbire, ki lahko hkrati delujejo kot pomemben generator komičnega učinka. Posebej izstopata besedili, ki ne izhajata le iz jasno prepoznavnega okolja in problematike, temveč k snovi pristopata dokumentarno-raziskovalno. Obe se umeščata v mejni primorski prostor ter zajemata daljše časovno obdobje 20. in 21. stoletja, pri čemer gradivo črpata iz pričevanj ljudi, ki tam živijo ali so tam živeli, iz njihovih spominov, govorice in vsakdanjih izkušenj. Besedili hkrati demonstrirata diametralno nasprotni možnosti umetniške predelave dokumentarnega gradiva: od

živahne, mestoma karnevalsko razprte komedijske transformacije kolektivnega spomina do pritajenega, komaj zaznavnega dramskega toka, ki skozi nizanje dogodkov evocira tihe prelome zgodovine v intimnih življenjih ljudi, predvsem pa v skupnosti.

Večina besedil je eksplicitno umeščena v sodobni družbeni trenutek, velik delež pa se osredinja prav na aktualne družbene probleme. Ob tem ostaja prisoten tudi – verjetno že standardni – segment intimnih dram, ki obravnavajo partnerske, družinske in druge medosebne relacije. Žirija posebej poudarja kakovost, inovativnost in subtilnost teh besedil: naj gre za enodejanke ali kompleksno strukturirane dramske celote, najboljšim uspe iz na videz nepomembnih vsakdanjosti zgraditi celostno sliko bivanjskega sveta. Ob tem nevsiljivo izrišejo vpetost intersubjektivnih razmerij v družbeni red ter razgalijo systemske politične in ideološke mehanizme; eno izmed besedil z intimno upodobitvijo lezbičnega razmerja dodatno izostri vprašanja družbene normativnosti, vidnosti in pripadanja.

Nespregledljiva je tudi poudarjena prisotnost ženskih likov. Avtorice in avtorji s perspektive nekoč podrejenih ženskih figur transformirajo klasične fabule ali pa s sodobnimi, pogosto resničnimi zgodbami odpirajo nove interpretacije mitoloških heroinj.

Zenske, morda junakinje, morda še ne, pa so tudi povečini avtorice besedil, ki so tekmovala za nagrado Zofke Kveder. Trinajst besedil so v veliki večini ustvarile študentke Akademije za gledališče, radio, film in televizijo Univerze v Ljubljani. V delih mladih dramatičark in dramatikov se ob obravnavi sodobnih bivanjskih in družbenih problemov zrcali tudi izrazita senzibilnost do preteklih družbenih travm – kot bi se skozi razumevanje preteklosti soočali z lastno frustrirajočo sedanostjo in negotovo prihodnostjo.

Letošnji nabor odpira tudi vprašanja razmerja med dokumentarnim in fikcijskim, ki jih je že Aristotel v *Poetiki* obravnaval ob razliki med poezijo in zgodovinopisjem. Nekatera besedila učinkujejo, kot da so neposredno prepisana iz resničnega življenja svojih avtoric in avtorjev; druga delujejo kot dokument časa in prostora; tretja bi to lahko postala v drugačnih, bolj prizanesljivih svetovih; za četrta pa si želimo, da jih človeška telesa nikoli ne bi izkusila. Kljub raznolikosti pristopov ostaja mogoče pritrčiti antični presoji, da merilo umetniške vrednosti ni faktografska resničnost, temveč spoznavna univerzalnost, torej nujnost in verjetnost nekega delovanja. V sodobnosti se sicer pogajamo že pri opredelitvi same resničnosti in univerzalnosti, saj prepogosto presojamo iz lastnih individualističnih teženj. Najboljša besedila letošnjega natečaja prav s preoblikovanjem empiričnih podatkov v mimetične strukture razkrivajo družbene in ekološke zlome kot posledice človeškega delovanja. Obenem pa s humorjem ali prikazom povezane skupnosti ohranjajo upanje za (gledališko) prihodnost.

Člani žirije
Maja Šorli
Petra Vidali
Dino Pešut

Maruša Freya Voglar:

Fižol cveti pozimi

Izak je izgubljeni sedemindvajsetletnik, propadli študent brez posebnih ambicij. Vrnil se je v rodno Naklo, kjer živi s starši in sestro ter dela v skladišču. Avtorica ga empatično opiše kot *naveličanega, depresivnega, introvertiranega in ciničnega, a duhovitega mladeniča, ljubitelja psihedelikov, narave, people watchinga in prepirov z neznanci na internetu*. Skratka, junak našega časa. Prek klasične strukture spremljamo Izakovo junakovo pot, čeprav je to potovanje morda nepotrebno, zaman in nevarno. Skupaj s prijateljem Borisom se podata v tihotapljenje drog, da bi zaslužila denar za pot v Peru. Njuna avantura se seveda konča slabo, Peru pa ostane to, kar je bil od nekdaj: še eno neuresničeno upanje. Toda *Fižol cveti pozimi* je vendarle več kot pustolovska drama. Gre za sodoben odgovor na narative o izgubljeni generaciji, nadaljevanje regionalne dramatike, ki v središče postavlja simpatičnega luzerja. Avtorica presenetljivo gradi mrežo empatije, prijateljstva, drobnih dotikov in skritih nežnosti. *Fižol cveti pozimi* je duhovita drama z močnim uprizoritvenim potencialom, generacijski krik o poskusih, zgrešenih poteh in svetovih, ki še čakajo, da jih odkrijemo.

(*Obrazložitev žirije*)

Korak, ki se ne zgodi

Fižol cveti pozimi – a v Naklem zagotovo ne. V Peruju pa morda. Tja si želi Izak, 27-letni protagonist drame *Fižol cveti pozimi* – mali človek v majhnem kraju, ujet na pragu odraslosti, med družino, ki ga skuša postaviti na realna tla, delom v skladišču in občutkom, da mu življenje polzi iz rok. Predvsem pa – sam. Brez stanovanja, stabilnosti, izobrazbe in jasne življenjske perspektive životari v okolju, kjer javni prevoz zamuja, priložnosti pa še bolj.

Izakov svet se zdi znan, morda celo preveč znan. Avtentičnost njegove zgodbe ne izhaja le iz prepoznavnih okoliščin majhne slovenske vasi, temveč predvsem iz jezika, ki je sodoben in živ, prepleten z anglicizmi ter na trenutke prežet s humorjem. Liki so izrazito individualizirani, a hkrati

presenetljivo prepoznavni – kot odsevi znanega sveta in odnosov, ki jih zlahka občutimo kot lastne.

Skozi razmeroma klasično dramsko strukturo avtorica najprej prikaže Izakov vsakdan, nato pa postopoma vzpostavlja mrežo njemu sorodnih likov, ki odsevajo podobne življenjske situacije. Ustvarja se vtis, da vsi živijo variacije istega življenja.

Muddathir, Izakov sodelavec in vojni prebežnik, uteleša še radikalnejšo, težjo različico iste usode. Podobno tudi Boris, Izakov prijatelj iz otroštva, s katerim si delita sanje o odhodu, ki pa se vedno znova razblinijo ob isti oviri – denarju. Prav ta ambivalentna vloga denarja, ki deluje hkrati kot destruktivna in odrešujoča sila, razpira razpoko med željo po spremembi in realnostjo, ki jo omejuje.

Zastavlja se vprašanje, ali sta Izakova apatija in pasivnost inherentni lastnosti njegovega

Režija
Gabrijel Lazić

Dramaturgija
Nastja Uršula Virk

Zasedba
Izak – Filip Mramor
Boris – Blaž Setnikar
Marjan – Borut Veselko
Irena – Vesna Pernarčič
Maja – Kaja Petrovič

značaja ali pa ju je treba razumeti kot posledico okolja, ki ne ponuja realnih možnosti izhoda – ruralnega prostora, ki utesnjuje, ter želje po življenju drugje, ki ostaja oddaljena in nedosegljiva. Njegova situacija odpira temeljno dilemo: ali je resnično mogoče začeti znova ali pa predstava o »odhodu« deluje zgolj kot tolažilni konstrukt generacije, ki si želi več, kot ji je omogočeno? In če izhoda ni – ali ostane le samomor, še ena zgodba v zaporedju usod članov »kluba 27«?

Drama ne ponuja razrešitve, temveč ostaja tam, kjer želja po odhodu ne zadostuje – in kjer življenje kljub vsemu teče naprej. Prav v tem pa se skriva tudi njen pomen: če fižol lahko cveti pozimi, potem rast ne nastopi vedno, ko so pogoji idealni – morda prav takrat, ko se zdi, da druge možnosti ni.

Lola Kragelj

Samo Podkrajšek:

Pasja procesija

Pasja procesija je drama, ki se smeje, dokler smeh ne postane boleč. Pod krinko satire, farse, groteske in burleske se razpira natančno seciranje kulturnih, verskih in umetniških ritualov, ki so izgubili stik s pomenom, a ne z močjo. Priprave na lokalno kulturno proslavo se sprevržejo v procesijo ega, praznih citatov, poziranja in nasilne morale. Dve ženski in pet moških ter kopica stranskih oseb so prepoznavni liki, ki govorijo preveč in razumejo premalo. V tem hrupu besed in ob občasnih spremljavi pošastnih podob se razkriva njihova praznina, občasno pa tudi topla človečnost. Besedilo zavestno parafrazira tuje glasove, meša visoko literaturo in vulgarni jezik, sveto in banalno, citat in parodijo – vse z namenom, da pokaže, kako so velike ideje postale dekoracija. Kaos ni napaka, temveč struktura: svet, kjer vsi govorijo, nihče pa ne posluša. *Pasja procesija* si drzne biti besedilo, ki je nespodobno, pretirano in brez spoštovanja do lažnih avtoritet, a prav zato duhovito.

(*Obrazložitev žirije*)

Absurd kot sinonim sodobnega sveta

Kaj se zgodi, ko temnopolti župnik, ki prireja orgije, nerazumljeni pesnik, ki meša Prešerna s Kreslinom, ter dve prijateljici, ki prikrivata smrt dveh srn in bobra, vstopijo v kulturni dom? Zveni kot začetek slabe šale, v resnici pa gre za uvod v pretresljivo dramo.

Samo Podkrajšek v svojem besedilu *Pasja procesija* skozi groteskne like razkriva krute resnice o slovenstvu in svetu. Na videz spremljamo hektične priprave na kulturno prireditve naselja in njegove zaprte skupnosti, v resnici pa nas premotijo absurdno obnašanje likov ter njihove »nebuloze«, kot je na primer Anamarijina izjava, v kateri cerkveno glasbeno skupino pod vod-

Režija
Gabrijel Lazić

Dramaturgija
Nastja Uršula Virk

Zasedba
Anamarija Poljanec – Kaja Petrovič
Matilda Mišmaš – Vesna Pernarčič
Albert Kovačič – Blaž Setnikar
Čarli Bukowski – Filip Mramor
Admiral Arhibald Arhibaldovič Arhibaldovič – Borut Veselko

stvom župnika Merzuka označi za »čudovito in blasfemično in krasno«. Za duhoviti-mi replikami se skriva slika grotesknega sveta, ki bljuva po Prešernovem grobu in v katerem vlada dobra stara sosedska zavist.

V zgoščenem dogajanju se zvrsti še več tematik, od ksenofobije do statusa umetnika v družbi. Besedilo odpira tudi občutljive teme našega prostora, med drugim perverzije Katoliške cerkve in njene temne plati ustrahovanja vernikov. Najboljši primer takšnih krutosti je lik Merzuka Abazovića, ki je popolnoma prepričan, da bi bile njegove maše najbolj obiskane v državi, če bi med obredi kastriral kakšnega homošeksualca ali križal lenuha. Še bolj kot sama dejanja pa nas lahko zgrozi neodzivnost likov na tovrstne obscenosti.

Kljub pretiravanju, s katerim avtor prikaže živo podobo naselja Hrušica, pa zlahka prepoznamo vzporednice z resničnim svetom – na primer, kako lahko tudi sami vojne izklopimo iz vsakdana skupaj z radiem v avtomobilu. Prav skozi to absurdno, napihnjeno resničnost zlahka dojamemo, da besedilo v resnici ni daleč od dokumentarizma.

Nana Novak